

VAJDÁCSKAI REF. EGYHÁZ
Jel: 2:10.
LELKÉSZI HIVATALA

AZ ALSÓZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1931. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 25-ÉN,
SÁROSPATAKON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA PÉTER

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA : KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŰVEL.

1931.

AZ

ALSÓZEMPLÉNI REF EGYHÁZMEGYE 1931 SZEPTEMBER
25-ÉN, SÁROSPATAKON TARTOTT RENDES GYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak:

Kiss Ernő
esperes

Meczner Béla
gondnok

elnöklete alatt:

Batta János
Éles István
Forgács Gyula
Hegedűs László
Janka Károly
Kun Zoltán
Máthé Gyula
Marton János

Asztalos Gyula
Dr. Asztalos Kálmán
Bernáth Aladár
Hodossy Béla
Hubay Kálmán
Dr. Kiss Sándor
Dr. Meczner Tibor

lelkészi

világi

tanácsbírák ;

Janka Péter

Dr. Vargha Lajos
Vitéz Nyitray Károly

lelkészi

világi

jegyzők.

Dr. Kérészy Sándor, Dr. Szabó Sándor egyházmegyei
ügyészek. Pataky Sándor tanügyi biz.-i lelkészi elnök, Kántor
Mihály, Kocsár István, Pongrácz Sámuel, Szathmáry Ferenc,
Tóth István tanító képviselők.

Bagócsy Lajos, Benke Kálmán, Bernáth István, Főző
László, Dr. Fülep Gusztáv, Göndöcz István, Halmy Miklós,
Horváth István, Igaz József, Kovács László, Kovács Lajos,

Kiss Pál, Kőrössy György, Major Gyula, Makó Dezső, Móricz István, G Nagy Béla, Nagy Sándor Béla, Nemcsik Endre, Takács Béla, Tantó János, Tóth Kálmán, Verebélyi Barna, Verebélyi Dezső, Veres Imre, Vitkay Bertalan lelkészek, Karászy Dezső h. lelkész, Gaál László, Darányi Lajos hitoktató lelkészek.

Továbbá: Dr. Izsó Bertalan főgondnok a sárospataki, Fekete Imre gondnok a tiszaluci és Ráski Ferenc presbiter a vajdácskai egyház képviselőjében.

1. A XC. szoltár 1. versének eléneklése után *Kiss Ernő* esperes költői szépségű imádsága emelte ég felé a lelkeket, buzgón könyörögvén annak felemelő és megsegítő erejéért, aki kegyelmének kiárasztásával a mostani nehéz időket is elviselhetővé teheti számunkra; majd *Meczner Béla* gondnok üdvözölte szíves szavakkal, meleg szeretettel az alkotó tagokat s

a gyűlést megnyitja.

2. Gondnok úr bejelenti, hogy *gróf Bethlen István* volt miniszterelnök úr legutóbbi gyűlésünkből küldött üdvözlésünkért hálás köszönetét fejezte ki.

Tudomásul vétetik.

3. Olvastatott *Dókus Ernő* Ónagyméltóságának, egyházkerületünk főgondnokának, egyetemes konventünk és zsinatunk világi elnökének levele, melyben hálás köszönetet mond egyházmegyénknek a f. évi tavaszi közgyűlésünkből hozzá intézett jókívánságokért és szíves üdvözlésért.

Tudomásul szolgál.

4. Lelkeszi főjegyző felolvasván a gyűlést alkotó tagok névsorát

a gyűlés megalakul s Dr. *Bessenyei Zénó* világi tanácsbíró, *Bacsikay Károly*, *Gecse Lajos*, *Győry Kálmán*, *Sütő Kálmán*, *Szabó Andor*, *Kósa Szabó Pál* lelkészek

elmaradását igazolja, az indokaik előzetes bejelentése nélkül elmaradt tagokat, úgymint: *Bényey József, Buttykay István, Kiss Miklós, Molnár Ferenc, Molnár László, Osváth József, Sáfár István és Szöllőssy József* lelkészeket felhívja, hogy elmaradásukat jelen határozat vételétől számított 30 napon belül igazolják, mit ha nem tennének 4 P. bírság fizetésére elköteleztek.

5. *Kiss Ernő* esperes szeretettel emlékezik meg arról az örvendetes és felemelő tényről, hogy a Sárospataki Főiskola e hó 30-án és október 1-én üli meg 400 éves fennállásának évfordulóját. Nem tartja szükségesnek, hogy bővebb visszatekintést tegyen a 4 évszázadra, mert hiszen mindnyájunk előtt ismeretes a Főiskola dicső története. Ismeretes az, hogy ezen hosszú idő alatt milyen értékeket nevelt ez az iskola a magyar hazának és ref. anyaszentegyháznak. Mindnyájunk lelkéhez jobban hozzá van forrva ez a Főiskola mintsem szükség volna arra, hogy az itt jelenlévőket buzdítani kellene szeretetre és tiszteletre . . . Mindnyájunk boldog ifjúságának az emlékei rajzanak itt körülöttünk, boldog ifjúságunk emlékei, amikor megtanultunk ideálokért lelkesedni, hinni, bízni, szeretni, törhetetlenül reménykedni. S ma, mikor Főiskolánk 4 évszázados jubileumát készül megünnepelni, mindnyájunk kötelessége bizonyosságot tenni arról, hogy amiket itt megtanultunk, azokért az életben soha szégyent nem vallottunk, mert csak tisztességünk volt az, ha valahol azt mondották, hogy a Sárospataki Főiskolának voltunk a tanítványai . . . És mindannyiszor, valahányszor visszajövünk e falak közé, jól eső érzéssel tölt el az, hogy ez az Alma Mater karjai közé emel bennünket és ezek a falak mindig beszélnek hozzánk, beszélnek az ősről, azok hitéről, buzgóságáról, áldozatáról, hazaszeretetéről és szüntelen tanítanak bennünket.

Ezek által a gondolatok és érzések által indítatva az egyházmegye elnökségének azon javaslatát terjeszti

elő, hogy a jubileum alkalmával az egyházmegye, amely kebelén viseli a Főiskolát, adjon kifejezést örömének és fejezze ki bensőséges tiszteletét és ragaszkodó szeretetét.

Egyházmegyei gyűlés örömmel teszi magáévá elnöksége indítványát, mert Isten iránti hálaadások közt ismeri el és tesz bizonyosságot arról, hogy a Sárospataki Főiskola mint a multban, 4 évszázadon át, úgy a jelenben is szinte felbecsülhetetlen értékű kultur tényező volt magyar hazánk és ref. anyaszentegyházunk számára.

Megbízta tehát esperesét, hogy a 4 százados jubileum alkalmával egyházmegyénk gyermeki szeretetét és mélységes tiszteletét tolmácsolja a Főiskola iránt.

6. Szavazatbontó bizottság beterjeszti 1931 július hó 2-án, Sárospatakon tartott gyűlésének jegyzőkönyvét, mely szerint — a f. évi tavaszi közgyűlés 4. és 7d. sz. határozataival megüresedettnek nyilvánított egyházmegyei lelkészi tanácsbírói és tanító képviselői állásra 52 érvényes szavazat adatott le. (Cigánd, Sárospatak, Saujhely szavazata 2-nek számítatván.) Golop és Láca nem szavazott, Sajóhidvég szavazata pedig elkésve adatott be.

A beadott érvényes szavazatokból a lelkészi tanácsbírói állásnál *Batta János* bodrogkeresztúri lelkész, lelkészi aljegyzőre esett 30 szavazat, a többi 22 szavazat 7 egyén között oszlott meg.

Az egyházmegyei tanítói képviselői állásra leadott szavazatok közül *Pongrácz Sámuel* karosi tanítóra 39 szavazat esett, a többi 13 szavazat szintén 7 egyén között oszlott meg.

Egyházmegyei gyűlés szavazatbontó bizottság jelentése alapján *Batta János* lelkészt megválasztott lelkészi tanácsbírónak, *Pongrácz Sámuel* tanítót megválasz-

tott egyházmegyei tanító képviselőnek jelent ki, tőlük a hivatalos esküt kiveszi s új munkakörükben végzendő minden munkájukra a nagy Isten áldását kéri.

Egyben a megüresedett lelkészi aljegyzői állásra a szavazást elrendeli s a szavazatok beadásának határidejéül nov. 15-ét állapítja meg.

A szavazatot nem adott golopi és lácai továbbá a szavazatot elkésve adott sajóhidvégi egyházak lelkészeit a sárospataki theol. internátus javára az egyházmegye pénztárába 30 nap alatt befizetendő 8 P. bírságban elmarasztalja.

7. Tárgyaltatott *Nemcsik Endre* zemplénagárdi és *Kovács Lajos* tokaji lelkészek állásukba való beerősítésük iránti kérelme.

Egyházmegyei gyűlés — miután a választások ellen fellebbezés nem adatott be — *Nemcsik Endre* zemplénagárdi, *Kovács Lajos* tokaji lelkészeket állásaikba beerősíti s működésükre Isten áldó kegyelmét kéri.

8. Tárgyaltatott *Halász Károly* segédlelkésznek egyházmegyénkbe való bekebelezése iránti kérelme.

Egyházmegyei gyűlés *Halász Károly* segédlelkészt az alsózempléni egyházmegyébe bekebelezi s működésére Isten áldását kéri.

9. *Balogh József* alsódobszai kántortanító, ki 1931 jan. 31-én választatott meg, az 1931 ápr. 28-án tartott egyházmegyei gyűlés által állásába csak ideiglenesen erősítettett be, végleges beerősítését azzal a kikötéssel helyezte kilátásba, ha kántori oklevelét egy éven belül megszerzi, orgonista kántori oklevelét beterjeszti.

Egyházmegyei közgyűlés a bemutatott orgonista kántori oklevél alapján Balogh Józsefet alsódobszai kántortanítói állásába véglegesen beerősíti s munkájára Istennek gazdag áldását kéri.

10. *Angyal László* Tiszalúcra 1931 augusztus 20-án megválasztott segéd orgonista kántortanító állásába való beerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés, miután a választás jogerőre emelkedett, Angyal László Tiszalúcra megválasztott segéd orgonista kántortanítót állásába beerősíti.

Nevezettől a hivatali esküt kivette és működésére Isten áldását kéri.

11. Esperes úr jelenti, hogy *Danyi József* erdőbényei nyugalmazott lelkész neje f. évi július 31-én elhunyt. Javasolja, hogy fejezze ki egyházmegyei gyűlés is részvétét.

Egyházmegyei gyűlés fájó szívvel osztzik abban a mély gyászban, mely *Danyi József* ny. lelkészt, egyházmegyénk volt tanácsbíróját hűséges élettársának, gondviselő őrangyalának elvesztésével érte. S midőn jelen határozata útján kifejezést ad a pótolhatatlan veszteséget szenvedett férj-jel való együttérzésének, őszintén óhajtja, hogy a Mindenható hullassa alá szent lelkének vigaszt adó, erőt nyújtó harmatozását égi balzsamul.

12. Egyházkerületi képviselőkül tavaszi közgyűlésünkig terjedő hatállyal kiküldetnek

elnökségen kívül, lelkészi részről: *Éles István*, *Batta János* tanácsbírák és *Janka Péter* egyházmegyei lelkészi főjegyző ren-

des, *Szabó Andor* aljegyző póttagul; világi részről: *Asztalos Gyula*, *Dr. Kiss Sándor*, *Dr. Meczner Tíbor* tanácsbírák rendes, *Hodossy Béla* tanácsbíró póttagul.

13. Elnökség jelenti, hogy a bíróság fél 12 órakor tartja ülését.

Tudomásul szolgál.

14. Esperes úr f. évi tavaszi közgyűlés 8d. sz. határozatra hivatkozva jelenti, hogy *Kerekes Ernő* erdőhorváti és ifj. *Máthé Gyula* karcsai tanító kántori oklevelüket bemutatták.

Egyházmegyei gyűlés a bemutatott kántori oklevelek alapján *Kerekes Ernő* erdőhorváti és ifj. *Máthé Gyula* karcsai tanítókat állásukba véglegesen beerősíti és működésükre az Isten áldását kéri.

15/a. A balassagyarmati református egyházközség elnöksége közvetlenül az egyetemes konventhez intézett kérelmében az egyházkerületek véleményének meghallgatása után annak a javaslatnak elfogadását kérte, hogy :

„1. az evangélikus és református lelkészek a híveik között kötött házasságoknál ne tegyenek lépéseket reverzális elnyerésére.

2. amennyiben bármelyik fél részéről bármilyen rábeszélés történék, a közös presbitérium döntése az irányadó.

3. áttérők nem fogadhatók el, amennyiben mégis mindenáron ragaszkodnék az áttérni szándékozó a másik egyházba való felvételhez, meghallgatandó az illető lelkésze s ha az áttérés anyagi, személyi okokból történék, az áttérés nem fogantatosítható.“

Miután egyetemes konvent megkeresésére az ágostai evangélikus testvér egyház e javaslat egyes pontjaiban való megegyezésre készségét nyilvánította, f. évi tavaszi

egyházkerületi gyűlés 50. sz. határozata útján felhívta egyházmegyéket, hogy e javaslatra vonatkozó véleményüket az őszi gyűlések után közvetlenül terjesszék fel, hogy a beérkezett vélemények összefoglalhatók s az egyetemes konventre továbbíthatók legyenek.

Egyházmegyei gyűlés a balassagyarmati egyház elnökségének javaslatait a maga részéről is alkalmasnak tartja arra, hogy a 2 testvér egyház közötti jóviszony még bensőségebbé tétessék s elhárítsák az útból minden olyan akadály, mely károsan befolyásolhatja a két protestáns egyház megértő együttműködését. S mivel a reverzális és az áttérések ügye általában fájó sebe a különböző keresztyén felekezeteknek, szükségét látja annak, hogy a javaslatban felvetett kérdések egyszer s mindenkorra tisztáztassanak a 2 egyház között olyan mindegyik felett egyaránt kötelező megállapodás formájában, mely megállapodás előre kizárja az előfordulható surlódásokat.

Egyházmegyei gyűlés azért azt a javaslatát terjeszti fel Egyházkerületi gyűlés útján Egyetemes Konventhez, hogy alakíttassék a 2 egyház egyenlő számú kiküldötteiből egy közös bizottság, mely a reverzális és áttérési ügyekkel kapcsolatos kérdéseket tárgyalás alá véve fixirozza a 2 egyház közötti megegyezést.

15 b. Ugyanazon egyházkerület ugyanazon gyűlésének 63. sz. határozata útján közli egyházmegyénkkel, hogy azon jelentését, mely szerint a takarékoság szem előtt tartásával elkészített 1931. évi költségvetése a múlt évihez képest 1000 P. megtakarítást tüntet fel — jóváhagyólag tudomásul vette.

Tudomásul szolgál.

15/c. Ugyanazon egyházkerület, ugyanazon közgyűlése közli egyházmegyénkkel — a felsőborsodi egyházmegyének a kulturadó búza folyó ár szerinti kivetése ügyében tett felterjesztésére hozott — 67. sz. következő határozatát:

„Közgyűlés tekintettel arra, hogy a kulturadó létesítése alkalmával számbavehető segílyt akart nyújtani elsősorban a sárospataki főiskolának, majd későbbben a kulturadóban szintén részeltetett két miskolci középiskolának is és ezt az adót csak azért állapította meg búzában, mert akkor ez mutatkozott legállandóbb értékmérőnek s ez a közép és felső iskoláink részére tervezett segíly lényegtelen kis összegre zsugorodnék a mai rendkívüli alacsony búza árak mellett, pedig ez intézeteinknek éppen most van fokozottabban szükségük a segílyre, mivel az állami fizetéskiegészítés 6⁰/₀-al redukáltatott, de tekintettel más részről egyházaink nehéz és egyre nehezebbé váló helyzetére is, mivel a búza árak ingadozása miatt állandó értékmérő nincs, továbbra is az Elnökség bölcs belátására bízva a kulturadó búza értékének megállapítását“.

Tudomásul szolgál.

16. Olvastatott és tárgyalatott a tanügyi bizottság következő jelentése:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon az alsózempléni ref. egyházmegye tanügyi bizottságának 1931 szept. 24-én tartott gyűlésében.

Jelen voltak: Pataki Sándor lelkeszi elnök, Kiss Ernő esperes, Janka Károly, Hodossy Béla, Forgács Gyula, Dr. Filep Gusztáv, Szathmáry Ferenc, Kovács László, Kántor Mihály, B. Tóth István, Filep Sándor, Kocsár István, vitéz Nyitray Károly, Hegedüs László, Pongrácz Sámuel, Tóth Kálmán tanügyi bizottsági tagok.

1. Lelkesz elnök üdvözölvén a tanügyibizottság tagjait a gyűlést megnyitja.

2. Lelkész elnök felolvassa az egyházmegye népiskolai életére vonatkozó szokásos évi jelentését.

Nagytiszteletű Tanügyi Bizottság!

Egyházmegyénk 1930—31. iskolai évére vonatkozó tanügyi jelentésemet tisztelettel a következőkben van szerencsém megtenni.

Az iskolai év csaknem mindenütt szept. hó első napjaiban kezdődött s jun. 14-től 21-ig ért véget. Sárában szept. 14-én, Kesznyétenben pedig szept. 30-án vette kezdetét az iskolai év, hogy miért? erről jelentést nem kaptam.

Az iskolák mindenütt hat osztályuak Berzék kivételével, ahol a létszám nagyon csekély.

A gyermekek általában a törvényszabta életkorban adatnak fel az iskolákban s ennek megfelelőleg lépnek át a felsőbb osztályokba is.

Rendkívüli okokból szünetelt az iskola: Cigándon 2 hétig influenza, Megyaszón 6 hétig spanyol járvány, Monokon 10 napig influenza, Csobajon 14 napig hastyphus s 21 napig influenza miatt.

A tanítás tanterv szerint ref. szellemben és a mi tankönyveink alapján történt azonban T.-lúc és Kesznyéten csak részben feleltek meg e nemű kötelezettségüknek.

Felekezeti iskoláinkban a hitoktatást mindenütt a tanítók végzik. Az ének és vallástanításra kellő gondot fordítottak s a növendékek rendszeres felügyelet mellett jártak a templomba. A felső osztályúaknak megfelelő jártasságuk van a bibliában. A más felekezeti vagy községi és állami iskolákban járó növendékek hitoktatását mindenütt a lelkészek végzik, kivéve B.-keresztúrt, ahol Lénárdt József áll. el. isk. tanító és ref. énekvezér szorgoskodik kellő eredménnyel. Egy gesztelyi, egy erdőbényei és erdőhorváti mindennapos iskolás gyermek nem részesülhet hitoktatásban azért, mert a kath. iskolából nem engedik ki. Olaszliszkán az ismétlődő tankötelesek hitoktatása maradt el.

A tanulók kellő időben el vannak látva a szükséges értesítő könyvekkel, tankönyvekkel és taneszközökkel. Gondoskodnak róluk a szülők. Ahol azonban szegény tanulók vannak ez a szükséglet emberbaráti sőt újabban intézményes úton nyer kielégítést az úgynevezett segélykönyvtárakból. Ilyenek működnek már Tolcsván, Erdőhorvátiban, Vajdácskán, Taktaharkányban, Taktaszadán, Gesztelyben, Hernádnémetiben, Sárospatakon, Györgytarlón, Ondon, Tállyán, Révleányváron, Agárdon, Karádon, Tokajban, Tiszaladányban, Csobajon, Bájon és Prügyön.

Az iskolai naplók rendbehozására csak Takta-kenézt kell útasítani, másutt nincs semmi baj.

Ha van tetemesebb mulasztás, mint pl. Erdőhorvátiban, Tolcsván, Simán, E.-bényén, O.-liszkán, Berzéken, Kesznyétenben, Golopon, ennek oka legtöbbször a betegség, elvértve a ruhátlanság. Eleséghiányt jelent Nagyrovány.

Az iskolák felszerelése legtöbb helyen hiányos. Vissen a növendékek készítik el a szemléltetéshez szükséges dolgokat. Felszerelésre fordított az elmúlt iskolai évben 614 P.

Órarend és tananyagbeosztás van mindenütt s ezeknek megtartását a haladási naplók igazolják.

A „Méliusz“ nyomda az elmúlt iskolai évben azt hiszem, hogy minden iskolaszéknek elküldötte a rendelkezésére álló vezérkönyveket. Ha tehát nem volt valahol tanítói könyvtár ezekkel már meglehetősen volna vetni az alapot. A jelentésekből mégis az tűnik ki, hogy az 50 iskola közül csak 42-nek van tanítói könyvtára. Nyolc iskolaszék tehát vagy nem kapta meg ezeket a vezérkönyveket, vagy ha megkapta, nem adta át az iskoláknak, vagy ha átadta, az iskolák vezetői nem mint „tanítói könyvtárt“ könyvelték el azokat. A rend kedvéért nyilvánosságra hozzuk a következőket: Sima, Láca, Tiszalúc, Hernádnémeti, Sára, Györgytarló, Tiszaladány és Báj! Ahol van tanítói könyvtár, ott van leltár is. A hivatalos szaklapokat

megőrzik. A tanítói könyvtár bejelentett darab száma 1073. Gyarapításra fordított 1016·46 P.

Ifjúsági könyvtár van 45 a mult évi 40-nel szemben. Gyarapítására fordított 302·50 P. Az előző évben 577·12 P. Darab száma: 2372 amit leltár és gondos kezelés igazol.

Rajz, slöjd mindenütt taníttatik.

Faiskola az egyház tulajdonában csak Sárospatakon van. Legtöbb helyen községi területeken gyakorolják a növendékek a fanemesítést és kerétszokedést.

A torna rendszeresen taníttatik s van helyenkint néhány tornaszer is.

A tanítói lakás, iskola helyisége, környéke, udvara az illemhely rendben van mindenütt Már csak Hernádkak a kivétel és Tarczalon a régi iskola. Különben a tisztaságra kellő figyelem fordíttatik s iskolaszolgák fűtenek mindenütt. Ivó vizet azonban több helyen a növendékek hordanak magukkal kis korsócskában és üvegekben.

Iskolafentartásra fordított:

Egyházi jövedelemből	---	101,356·71 P
Államsegélyből	---	165,639·08 P
Községi segélyből	---	7,284·45 P

Összesen 274,280·24 P

75,157·15 P-vel kevesebb, mint az elmúlt évben, ami azt jelenti, hogy megszűntek az építkezések.

Az iskolák állami felügyelete tekintetében autonómiánkat sértő beavatkozások az állam részéről nem történtek.

A helybeli lelkipásztorok és iskolaszéki tagok az iskolákat mindenütt rendszeren látogatták.

Van az egyházmegye területén 70 férfi és 20 nő, összesen 90 tanerő. 1929-30. isk. évben volt 89. A különbséget az okozza, hogy Csobaj még egy tanerőt állított be.

Kitünő iskolák: Zemplénagárdon Göncy Bertalané, Révleányváron a Kántor Lajosé, Cigándon

a Kántor Mihályé, Nagy Dezsőé, Tiszakarádon a Bereiné Papp Bertáé, Sajóhidvégen a Thurócy Miklósé, Nagy Magdolnáé, Hernádnémetiben a vitéz Nyitray Károlyé, a Nyitrayné Molnár Ilonáé, Gesztelyben a Kocsár Istváné, Magda Annáé, Ujcsalánoson a Filep Sándoré, Taktaharkányban a Jakab Antalé, Semjénben a Dudás Istváné, Lácán a Kató Jánosé, Papp Ilonáé, Nagyrozvályon a vitéz Puskás Lajosé, Dancs Lajosé, Karoson a Pongrác Sámuelé, Erdőbényén a Halmy Gézáé, Vissen a Bartha Lajosé, Kenézlőn a Nagy Béláé, Szerencsen a Tóth Istváné, Monokon a Kiss Andrásé, Tállyán a Szücs Kálmáné, Sárospatakon a Szathmáry Ferencé, Nagyné Kállay Juliáé, Szathmáry Máriáé, Palumbi Béláé, Sárában a Kalotaszegi Andrásé, Bodroghalászbán az Ablonczy Lászlóé, Bodrogolasziban a Kertész Sándoré, Tarcalon a Károlyi Jánosé, Tokajban az Ungváry Gyuláé, Tiszaladányban a Somogyi Idáé, Csobajon a Kovács Jánosé, Bájón a Posta Sándoré, összesen 37. (Az előző évben 36.)

Jeles iskolák: Cigándon a Nagyné Kántor Erzsébeté, Hadnagy Jánosé, Tömösváry Ferencé, Szabó Joláné, Karádon a Bocsor Gézáé, a Magyar Pálé, Zemplénagárdon a Makkay Józsefé, Ricsén a Sárközy Máriáé, Sümegi Ilonáé, Sipos Istváné, Pataki Istváné, Hernádkakban a Horváth Imrée, Alsódobszán a Balog Józsefé, Megyaszón a Bajusz Imrée, Hankó Adorjáné, Bajuszné Ujváry Kataliné, Legyes-Bényén a Matusz Béláé, Taktaszadán a Csicséri Vilmáé, Karcsán a Máthé Gyuláé, Vajdácskán az Arday Béláé, Erdőbényén a Kastély Erzsébeté, Tolcsván a Szöllősy Annáé, Golopon a Kiss Miklósé, Makkoshotykán a Szabóné Kolumbán Piroskáé, Györgytarlón a Filep Istváné, Tarcalon a Károlyiné Szkárossy Máriáé, Molnár Ferencé, Tiszaladányban a Váczy Dezsőé, Csobajon a Kolozsváry Lászlóé, Bájón a Varga Józsefé, Prügyön a Bak Lajosé, Taktakenézen a Torjai Imrée, összesen 32. (Az előző évben 27.)

Jó iskolák: Karádon a Balázs Béláé, Tisza-lucon a Sélley Győzőé, Sóstófalván a Lurc Arpádé, Taktaharkányban a Molnár Miklósé, Taktaszadán az Orosz Lászlóé, Vajdácskán a Pálur Józsefé, Olaszliszkán a Csernyák Józsefé, Rátkay Lászlóé, Ondon a Rác Endréé, Bajusz Zoltáné, Makkoshotykán a Szabó Ferencé, Prügyön a Gérec Józsefé, Csobajon a Varga Gyúlaé, összesen 13. (Az előző évben 21.)

Elégséges iskolák: Cigándon a Móré Matildé, Berzéken a Bényei Józsefé, Kesznyétenben a Cselényi Idáé, Komlóssy Istváné, Tisza-lucon a Rucik Gézáé, Skultéti Andoré, Erdőhorvátiban a Kerekes Ernőé, Simán a Nagy Miklósé. Összesen 8. (Az előző évben 5.)

Az előző iskolalátogatás alkalmával adott utasítások a lehetőségig végrehajtottak. Kivételt képez még Tarcal, mely régi iskolatermének rendbehozására, Hernádkak, Vajdácska, Alsódobsza, Ond új iskolák építésére utasítottak s az utasításnak bizonyára a nehéz gazdasági viszonyok miatt eleget nem tehettek. Ezeknek további nyilvántartása mellett fel kell még hivnunk Alsódobszát arra, hogy iskolai térképről, Sárát, hogy felszerelésről, Megyaszót, hogy iskolai ablakokra való függönyökről, Révleányvárt, hogy egy második tanerő beállításáról, Olaszliszkát, hogy az ismétlősök vallás-tanításáról igyekezzenek jövőre a lehetőségig gondoskodni.

Tanítók és iskolaszéki tagok között a kívánatos jóviszony mindenütt meg van, s a tanítói kar szívesen támogatja a lelkészi kart egyházépítő munkájában. Illesse őket ezért is a legteljesebb elismerés és dicséret.

Karád két tanítója, Balázs Béla és Papp Berta hivatali eskü és egyh. m. beerősítés nélkül működnek. Utasítandó az egyház a szükséges intézkedések megtételére.

Figyelmet érdemlő statisztikai adataink a következők:

Egyházmegyénk lélekszáma: 56,282. Az egyházak száma (ideértve, mint iskolafentartót, a Györgytarlót is) 66. Az összes ref. tanköteleseket befogadó iskolát tart fenn 41, részben befogadót 9 egyház. Nincs felekezeti iskola 16 egyházban. Az 50 mindennapi iskolában 90 tanerő tanít, részben osztottan 65, osztatlanul pedig 25.

Iskolaépületek száma 70. Eggyel több, mint az elmúlt iskolai évben. Ugyanis Zemplénagárdon felépült az új és második iskola tanítói lakkkal együtt, amiért is meg kell hajtanunk az agárdiak előtt az elismerés zászlaját. A tantermek száma 87. Ezek közül megfelelő 80, meg nem felelő 7. (H.-kak 1, A.-dobsza 1, Sima 1, Ond 2, Tarcal 1, Prügy 1.) A tanítói lakások száma 78. 12 tanerő vagy lakbért kap, vagy bérelt lakásban lakik.

A mindennapi tankötelesek létszáma: 7439. (Az előző évben 6793) Ebből fiú 3735, leány 3704. Ref. felekezeti iskolába jár 2751 fiú, 2722 leány, összesen 5473. Osztályonként a megoszlás a következő: I. o. fiú 582, leány 576; II. o. fiú 551, leány 539; III. o. fiú 564, leány 537; IV. o. fiú 500, leány 493; V. o. fiú 385, leány 390; VI. o. fiú 181, leány 182. Évközben kimaradt fiú 91, leány 78, összesen 169. Évvégéig járt 2660 fiú, 2644 leány, összesen 5304. Hat osztályt végzett s záróvizsgát tett 182 fiú, 174 leány, összesen 356. Iskolába járás alól felmentett 6 fiú, 6 leány, összesen 12. Másfelekezetű iskolába járt 62 fiú, 73 leány, összesen 135. Állami és községi iskolába járt 924 fiú, 911 leány, összesen 1835. Református felekezeti iskolába járt más vallású fiú 346, leány 315, összesen 661. Vallásoktatásra fordított egyházi forrásból 722·92 P. Más forrásból 5266 P, összesen 5988·92 P. Mulasztott félnapok száma: igazolt 45,170, igazolatlan 5347, összesen 50,544. Ismétlő tanköteles volt fiú 672, leány 748, összesen 1420. Konfirmáltatott fiú 142, leány 203, összesen 345. Az iskolával kapcsolatban van ifjusági egyesület 32, ebből fiú 16, leány szintén 16.

25 éve működnek a tanítói pályán : vitéz Nyitray Károly, Kocsár István, 30 éve Tóth István, Bocsor Géza, 35 éve Kovács János, 44 éve Bajusz Imre. Jubiláló derék tanítótestvéreinkkel együtt örülünk és ünnepelünk. Nyugdíjazás az elmúlt iskolai évben nem történt. Azonban van sajnos 3 szomorú haláleset, s mind a három tanítótestvérünk nagyon korán hagyott itt bennünket. Palumby Sándor olaszliszkai tanító 1930. okt. 1-én saját maga fegyverrel oltotta el megunt élete világát, mely tétével mélységesen megdöbbenette az akkor éppen itt gyűlésező kartársait. Hosszas szenvedés után 1930. okt. 31-én Vojtkó Béla alsódobszai, 1931. január 26-án pedig Takács László tiszaluczi tanító tért örök nyugalomra. Mindhárman fiatalon, életük legszebb korában hagytak maguk után keserű fájdalmat úgy szeretteik, mint kartársaik körében. Legyen csendes síri nyugovásuk. Itt maradt szeretteiket vegye gondviselő oltalmába a mindnyájunk felett kegyesen őrökdő Isten.

Nt. Tanügyi Bizottság! Végére jutván tiszteletteljes jelentésemnek, nem mulaszthatom el kifejezni ama hő óhajtásomat, hogy az a hit- és nemzetépítő munka, mely református iskoláinkban Isten dicsőségére a legnagyobb odaadással folyik, találja meg igazi jutalmát édes magyar hazánk és szeretett anyaszentegyházunk felvirulásában.

Tanügyi bizottság lelkész elnökének jelentését tudomásul veszi s ennek alapján a következő határozati javaslatokat terjeszti fel a nt. egyházmegyei gyűlésre:

a) Méltóztassék utasítani a tiszaluczi és a kesznyéteni tanítókat, hogy a tanítást tanterv szerint végezzék s tananyagbeosztásukat megvizsgálás végett terjesszék be a tanügyi biz. lelkész elnökéhez.

b) Méltóztassék utasítani az olaszliszkai egyházat, hogy az ismétlőiskolások vallásoktatásáról gondoskodják.

c) Méltóztassék Taktakenéz tanítóját figyelmeztetni, hogy az iskolai naplót a feyelmi felelősség mellett rendbe hozza. Sima, Láca, T.-luc, H.-németi, Sára, Györgyarló, T.-ladány és Bájj a tanítói könyvtárakat szervezzék meg.

d) Méltóztassék felhívni Alsódobszát arra, hogy iskolai térképről, Sárát, hogy felszerelésről, Révleányvárt, hogy egy második tanerő beállításáról a lehetőségig gondoskodni igyekezzenek.

e) Méltóztassék utasítani a tiszakarádi iskolaszéket, hogy két tanítója Balázs Béla és Papp Berta hivatali eskütételére a szükséges intézkedéseket tegye meg a tavaszi egyházmegyei gyűlésre.

f) Méltóztassék elismerését nyilvánítani a zemplénagárdi egyháznak új iskola építéséért.

g) Méltóztassék a kebelbeli tanítók eredményes munkálkodását nagybecsű elismerésével jutalmazni s a jubiláló kiváló tanerők s azok egyházainak örömezését édesatyai szívevel megosztani, az elhunyt kiváló tanítók emlékéet mégegyszer felidézve azoknak egyházaink veteményes kertjében való hűséges fáradozását jegyzőkönyvében ez alkalommal is megörökíteni.

3. Dr. Filep Gusztáv tanügyi bizottsági tag egyházmegyénkből való eltávozását bejelentvén, helyének betöltése szükségessé vált.

Tanügyi bizottság javasolja, hogy a dr. Filep Gusztáv távozásával megüresedett tanügyi bizottsági tagsági hely Tantó János megyaszói lelkésszel töltessék be.

4. Tárgyaltatott az alsözempléni ref. egyh.-m.-ei tanítóegyesület ez évi szept. 24-én tartott közgyű-

lésének alábbi javaslata: „Az alsózempléni ref. egyházmegyei tanítóegyesület megdöbbenéssel látja, hogy a háboru utáni években az ősök által küzdelemmel és önfeláldozással szerzett jogok és értékek részben elsorvadtak, részben elvették s az így beállott elerőtlenedés nemcsak a református de a nemzeti közéletnek is nagy veszteséget okozott. Így elveszett iskoláink felett való kizárólagos rendelkezési jogunk. Az államsegély kiutalása nem az 1848. XX. t. c. szellemének megfelelően történik; nem jogos igény, hanem kegy alapján. Az államsegélyen épült iskolák új tanítóit az állam nevezi ki, a ref. egyházi élet egyik alappillérét, az önrendelkezés jogát véve el. Elvétetett az egyház rendelkezése alól a kántori javadalom, melyet az állam saját céljaira vett igénybe. Megcsonkították iskoláinkat, így a sárospataki főiskolát. Ideiglenesen néptelenné vált iskoláinktól megvonják az államsegélyt, a növekedő népesegüektől pedig megtagadják. A ref. iskolák tulzsufoltak és ref. gyermekek vannak tanterem és tanítóhiány miatt beiskolázatlanul; nem ritkák a 100-as létszámú osztályok. Az államsegélyek kiutalásakor a ref. egyházaktól magasabb százaléku levonást eszközöl az állam. Az államsegélynek kegyképen való kezelése elszintelenítette a tiszta, puritán ref. jellemet, pedig a multban nem volt kegyhajhászó. Ez az egyenes református gerinc kezd hiányozni a magyar közélet porondjáról, nagy kárára a tiszta, világos, minden mellékgondolat nélküli nemzeti öntudatnak . . . Javasolja tehát a tanítóegyesület, hogy egyházi hatóságaink emez elveszett jogainkat és értékeinket vegyék számba és sürgősen tegyenek lépéseket ref. egyházi életünk régi épségének visszaállítására.

Tanügyi bizottság a tanítóegyesület javaslatát azzal terjeszti fel a nt. egyházmegyei közgyűlés elé, hogy méltóztassék egyházi főhatóságaink utján illetékes helyen kifejezésre jut-

tatni autonomiánk sérelmét s óvást emelni további jogelvések ellen s a már okozott sérelmeknek pedig orvoslását kérni.

5. Tárgyaltatott a magas tankönyvárak következtében előállott azon szomorú körülmény, hogy a szegényebb sorsu szülék csak a legnagyobb megerőltetéssel tudják ellátni gyermekeiket a szükséges tankönyvekkel. Sok szegény a segélykönyvtáráktól várja szükségletének kielégítését, amelyek azonban tömeges kiszolgálásra kellő fedezettel még nem rendelkeznek. Ha a súlyos gazdasági helyzet nem enyhül, sok szüle rövidesen nem fogja tudni megszerezni gyermeke számára a kenyérrel szinte egyenértékű és szükségletű tankönyveket.

Tanügyi Bizottság javasolja, méltóztassék Egyh. kerületünk útján Egyetemes Konventünk nb. figyelmét felhívni arra, hogy az új tanterv elkészítésével egyidejűleg olyan népiskolai osztály-tankönyvek szerkesztése és kiadatása iránt méltóztassék intézkedni, amely tankönyvek minden egyes osztály számára külön-külön az összes tananyagot röviden magukba foglalják. Az így szerkesztett s lehetőleg hosszabb időre forgalomba hozott s ennél fogva testvértől testvér által is örökölhető tankönyvek aránylag olcsóbb áraikkal nagyban enyhítenék a felpanaszolt és nyomasztó helyzetet.

6. Olvastatott a Tiszáninneri Egyházkerület 1931. évi május hó 28-án tartott ülésének 91. sz. határozata, mely szerint utasítja az egyházmegyét, hogy a kebelbeli egyh. ker.-i népisk. tanügyi bizottsági tagok részére a kerületi bizottsági gyűléseken való megjelenés céljából utiköltséget és a készkiadások fedezésére elegendő napidíjat utaljanak ki.

Tanügyi bizottság kéri egyházmegyei gyűlést, fenti határozat értelmében leendő eljárásra.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.

Kovács László,
jegyző.

Pataky Sándor,
elnök.

Kocsár István,
Kántor Mihály,
bizottsági tagok.

Egyh. m. közgyűlés a tanügyi bizottság jelentését tudomásul veszi, tett javaslatait elfogadja s azokat határozati erőre emeli. A 4. és 5. sz. javaslatokat további intézkedések megtétele végett Egyh. Ker. közgyűlésre felterjeszti.

17. Tárgyaltatott missziói bizottság „Jelentés“-e az alsózempléni e. m. gyülekezeteinek missziói munkájáról 1930—1931. évről.

Ezekben a mai nyughatatlan időkben, amikor az egész világ társadalmi rendje revízió alá került, szemünk láttára készült elő a ker. egyházak világválsága. Ennek a válságnak a jeleit még nem látjuk falainkon belül és nem tükrözik vissza a gyülekezetek missziói jelentései sem egy-egy aggodalmas megjegyzésen felül, hogy a hívek elképzelhetetlen nyomora bénítólag hat lelkiéletünk, hitünk ápolására. Azonban az egymással farkasszemet néző világnézetek felismerték annak a megállapításnak a horderejét, hogy „Akié az ifjuság, azé a jövő.“ És éppen abban csucsosodik ki legjobban missziói munkánk jelentősége, hogy egyházunk felismerte az ifjuság lelkigondozásának jelentőségét, megkezdte már a falusi elemi iskola legalsó osztályától kezdve a gyermekek pasztorálását és az idén először teljes számban befutott

missziói jelentések azt tükrözik vissza, hogy egyházmegyénk minden gyülekezetében folyamatban van az iskolás gyermekek és serdülő ifjúság különös lelkigondozása. Ez a lelkigondozás különböző gyülekezetekben a különböző viszonyok és a lelkipásztor más-más egyénisége folytán talán különböző módon megy végbe, azonban végeredményként leszögezhetjük, hogy minden gyülekezetünkben folyik a serdülők pasztorációja valamilyen formában: gyermek Istentisztelet, vagy bibliai vásárnapi iskola, hittantanítás, konfirmáltak egylete, ifjúsági és leányegyesületek vezetése, cserkész csapatok, ismétlő iskolák, levante egyesületek keretei között. Bizony 20 évvel ezelőtt még hire-nyoma sem volt ezeknek a munkáknak. A jövő miatt aggódó lélekkel hangsúlyozom azonban, hogy arra törekedjék minden presbitérium, hogy ezeket a kereteket meg is töltsék lélekkel és étellel, az evangéliumnak a levegőjét vigye ezek közé a formációk közé, legyen igazi égő lelkű apostola a mi Urunk ügyének és ne felejtse el ma egy magyar ref. lelkipásztor se, egyetlen percre se, hogy szerte az országba épült falvakban, városokban megannyi őrtorony a református szószék, amelynek ő az őrállója, vigyázója és egyházunk jövője érdekében kell, hogy legalább is olyan jó agitátora legyen ő a keresztyén gondolatnak, mint amilyen ügyes agitátorai settenkednek társadalmunkban a nemzetközi anarchiának, akik egy-egy biatorbágyi mérnylőt tudnak nevelni az ő sötét ügyük számára.

2. Amint a jelentő ivék kérdőpontjaiból kiderül, minden missziói ügy a presbitériumban kerül megvitatásra. Figyelmet érdemel a cigándi példa, ahol az egyháztanács nemcsak számba vette az inségeseket, hanem hat hétre sorkosztról gondoskodott számukra. Ez a példa követésre méltó, mert ha valaha szükséges volt, úgy az idén igazán teljesítenünk kell az evangélium szociális parancsolatait. Ugyancsak Cigánd intézkedéseket tett a halotti torok korlátozására. A zombori presbitérium

a reverzálisokkal szemben léptetett életbe fegyelmi rendszabályokat. Ricse jelenti, hogy a lelkész és egyháztanács munkája egyensúlyozza a 4 évvel ezelőtt fellépett szektákat: már van visszatérő. Vámosujfalú évi 50 P. segílyt nyújt egyesületeinek munkájuk támogatására és a vasárnap délutáni perselypénzekből gyülekezeti szegény alapot teremtet. Kiváncsian várjuk a pénzbeli eredményt. Vajdácská új buzgó lelkésze nagy lendülettel fogott a missziói munkához és egész sorozatát indította meg a missziói munkáknak, attól kezdve, hogy a presbitérium felvételi lapokon összeírta a gyülekezet tagjait, vagy hogy pl. a presbitérium 22 esetben tárgyalt fegyelmi ügyet — egészen addig, hogy a házi látogatást végző presbiterek erről naplót vezetnek. Szívós kitartást kívánunk a nehéz munkához. A hernádnémeti presbitérium az egyház költségén több ízben konferenciára küldött ifjakat. — Sajnos több jelentés arról panaszkodik, hogy az anyagi nyomoruság miatt nem egy presbitérium tompa kábulattal nézi a missziós törekvéseket.

3. Kérdő ivünk 3. pontja a gyermekpasztorációra vonatkozik. A gyermekpasztoráció bővülő keretekkel minden gyülekezetben folyik. Mádról megtudjuk, hogy ott a lelkész heti 12 órán át valóságos tanítással foglalkozik. Ez a legigazibb gyermekpasztorizáció. Háttérében az állami iskola áll. Ondón a jólvezetett ifj. egyesület tagjai segítenek a lelkésznek az iskolás gyermekek házi látogatásában. Gesztelyben a vasárnapi iskolai munkában új értékes segítőt kapott a lelkész Csontos Margit diakonissza személyében. Bodroghalászon egész télen át az iskolában tartják a reggeli könyörgést, — mindennapi gyermek istentisztelet! A gyermekek adakozásra neveléséről csak egy-két ívnek van jelteni valója: Sárospatakon a vasárnapi iskolások 35 P-t adakoztak össze, Vámosujfaluban 3 P. 20 f-t, Cigándon pedig a IV. osztályosok egy szegény társukat egész éven át ellátták kenyérrel.

4. A 4. kérdő pontnak válaszai mutatják, hogy egyre több gyülekezetünk tér át a 15 éves korban való konfirmációra. 6 gyülekezetben van konfirmáltak egylete. Arra a kérdésre: mi volt a tankönyv: egész chaotikus állapotnak a képét tárják elének a feleletek. Egyik lelkész társunk pontosan hat féle tankönyvet sorol fel! s minden ötödik jelentő iv egy másfajta tankönyv egzisztenciáját mutatja. Használják 100 esztendő és egész új vezérfonalakat, tisztáninnenieket és dunántuliakat, rövid kis füzetkéket és vaskos kompendiumokat, könnyen betanítható és egészen nehezen megemészthető tankönyveket. Ez a tankönyvzavar ellentétben áll az egyházkerületi egység gondolatával, éppen azért nincs létjoga és kívánatos volna, hogy intézkedjék az egyházkerület: hogy a konvent által elrendelt konfirmációi kátét és hittani olvasó könyvet vezessék be a lelkészek.

5. Amint már jeleztem: a serdülő ifjuság mindenütt részesül lelkigondozásban, számos helyen a jól működő ifj. egyesületek kebelében. Az ifjusági egyesületek munkája belesimult az orsz. központ munkaszervébe s amint a tiszaluci és vámosujfalusi jelentés megállapítja: a bibliaköri munkájuk vezérfonalául az „Ébresztőt“ használták s egyesületi munkájuk általában a központ által elfogadott négyes program alapján folyt. Az ondi és vámosujfalusi ifj. egyesületek a tél folyamán kölcsönösen testületileg meglátogatták egymást és gazdag hitépítő programu vallásos estét rendeztek. A vámosi ifj. egyesület husvétii hajnali istentiszteletet tartott. Igen élénk és sokoldalú ifj. munka folytatásáról tesz jelentést az erőteljes sárospataki és cigándi gyülekezet. A cigándi ifj. egyesületnek 180 kötetes saját könyvtára van s a kebelében rendezett ismeretterjesztő tanfolyam minisztériumi elismerést és 100 P. jutalmat aratott. Általában a városi gyülekezetekben differenciáltabb az ifjusági munka s viszont mégis néhány kicsiny lélekszámú gyülekezetből azt jelenti a lelkész, hogy minden egyesü-

leti szervezkedés nélkül is teljesen a kezében tartja gyülekezete ifjuságát.

6. A vallásos esték megtartatnak kivétel nélkül minden gyülekezetben az ismert keretek között. Hol a templomban, hol az iskolában tartják és érdekes, hogy míg más missziós munkánál gyakori az ilyen felelet: „Alkalmas helyiség hiánya miatt ezt a munkaágot nem gyakoroljuk“, addig vallásos esték megtartása sehol semmi ilyen nemű akadályokba nem ütközik. Odonon a felnőttek lelki szomjúságára mutat, hogy közülük többen bejárogatnak hospitálni az ifjusági bibliakör óráira. Sárospatakon a vallásos estéken a Heidelbergi Kátét olvasták fel folytatólagosan és 33-szor tartottak 22 háznál házi istentiszteletet. Ugyanitt a helyi Kálvin szövetség is tartott télen hetenként előadást aktuális témákról.

7. Az iratterjesztést részint a lelkészek, részint vándorló kolportőrök végzik. A Biblia és Zsoltár, Keresztyén család, Téli ujság, Naptár és Magyar presbiter mellett hódít újabban a Hajnal és a Mustármag is a hivek között. Az igen praktikus és nagyon ajánlható „Kis levelek“ traktátus sorozatából Sárospatak havonta 500 s 15 gyülekezet havonta 1000 darabot oszt ki ingyen a templom ajtóban. Csobaj 126 drb. új énekes könyvet helyezett el. Több egyház 5—10—15 P-ös tételt állít be költségvetésébe az iratterjesztés céljaira.

8. A 8-ik pont alatt élénk egyesületi életről tesznek az ivenk jelentést. Csaknem mindenütt van Énekkar és Nőegylet, sokhelyütt Ifj. és Leányegylet a korábbi években ismertetett programmal és megállapítható jó hatással. Közreműködnek ünnepek rendezésénél szavalással, szóló- és karénekekkel, színmű előadásokkal, szeretet vendégségek rendezésével, karácsonyfa ünnepély megrendezésével, szeretet adományok gyűjtésével, kézimunkával, önképzőköri gyakorlatokkal, biblia tanulmányozással, vasárnapi iskolai munkával és előljárnak a templom látogatásban. Az énekkaroknak egye-

nesen társadalmi, irányító jelentősége van. Sáros patakon a missziói szövetség 380 P-t gyűjtött helyi és más missziói célokra. Csanáloson a nőegylet szép temetési asztalterítőket szerzett be.

9. Egyetemes mozgalmakra és célokra csak kivételesen áldoztak a gyülekezetek. Sárospatak vezet: 12 orsz. célu egyesületnek összesen 180 P. adományt küldött, legutóbb pedig a rákosszentmihályi gyülekezet számára 60 P. segílyt gyűjtött. Támogatást nyertek több felől a francia árvizkárosultak, a Nagypénteki ref. társaság, Kálvineumok, Országos Protestáns Árvaház, Filadelfia Egylet, Sárospataki internátus. Karászy Ilonka tanárnő a Leánykálvineum érdekében számos gyülekezetünket látogatott meg s jelentős összegű adományt gyűjtött.

10. Amint egyik jelentés megjegyzi: a külmiszió ügye igen messze esik a mi népünk érdeklődése körétől. Mégis Tóth Lajos utazó-titkár jelentős anyagi sikereket könyvelhetett el a külmiszió céljára több gyülekezetben. Így Harkány 40 P-t juttatott Molnár Mária támogatására. Bodrogkeresztur külmisziói ima hetet tartott, minden este istentisztelettel, a perselypénznek a központba való beküldésével. Gesztelyből a vasárnapi iskola küldött 12 P-t Molnár Máriának. A pácini hivek 10 példányban járatták a „Hajnal“-t és 60 példányban az „Örömhír“-t. A tokaji gyülekezetet pedig meglátogatta Kunst Irén kínai misszionárius nő és vetítettképes előadásokat tartott.

11. A szeretet munka a régi szűk keretek között folydogál s helyenként egy-két gyülekezeti szegény gondozásában, szegénygyermek karácsonyi megajándékozásában ruha-cipő-szvetter kiosztásában s esetleg nélkülöző családok részére tüzelő és liszt juttatásban nyilvánult meg. Jelen nyomorultságunk között itt az ideje, hogy a gyülekezet inségeseit felkarolja, hogy egy is az Ur juhái közül el ne vesszen.

12. A hitélet a szokásos megnyilvánulások

mellett folyt, a templom látogatók, urvacsorázók száma többé-kevésbé normális, nyílt mozgalom az egyház ellen sehol sincs, de a hitetlenség, babona, közöny és elhidegülés számos jele mutatkozik. Igen szép összegű perselypénz folyt be 1930-ban Patakon: 1074 P. összegben, emellett 520 P. adakozásról is szól a jelentés. Nagyrozvágyon 1000 P-t tett ki az adakozás és a perselypénz. Ujhelyben csak a perselypénz 400 P, a 350 lélekszámú Ondon persely és adakozás 100 P-t tett ki.

13. A javaslatok, észrevételek rovatában a legtöbb helyen a nép mártiri nyomora, mint a hitélet akadálya miatt panaszkodnak. Alsóbereckiben a reformátusok súlyos egyházi terhek alatt roskadoznak, mialatt a más vallásuak nem ismernek egyházi adót.

Sárospatak javaslata.

Szükség volna rá, hogy a különböző országos missziói szervezetek gyűjtései és kérései országosan rendeztessenek.

Taktaszada javaslata.

Csatoltassék Csillag-harangod szórvány Legyesbényéhez, mert közigazgatásilag oda tartozik.

A szórványok gondozásáról semmi ujjat sem jelentenek a zöld ivék. A lelkészek tudatában vannak, mit jelent a szétszórt csontok összeszedése s ebbeli kötelességüket pénzbeli és távolságbeli akadályokon is híven végzik, több helyütt presbitériumok támogatásával. Vissz szórvány gondozásra 400 P konventi segílyt kér.

A kérdő ív befejező részén közölt statisztikai számadatokból álljon itt csak 3 adat, nevezetesen: helyi missziói munkákra összesen 9122 P-t, országos és külmissziói célokra 2314 P-t fordítottak az elmúlt évben Alsózemplénben. Ez összegből egy lélekre esik évi 36 fillér.

Ami végül a magam tevékenységét, mint missziói előadóét illeti: meghívásra kiszállottam a kenézli ref. napra, ahol az ünnepélyen aktuális előadást tartottam. Kiszállottam Sárospatakra a pa-

taki lelkészi kör értekezletére és részt vettem a budapesti missziói előadók konferenciáján, meglátogattam a szerencsi járásban 12 egyházat, arra törekedvén, hogy szószékről és gyűlésen, igehirdetéssel vagy személyes rábeszéléssel ébresztgessem a buzgóságot a missziói munka iránt és szolgáljam ezzel is Jézus Krisztusnak a mi Urunknak szent ügyét.

Missziói Bizottság az előadó jelentését tudomásul veszi és annak alapján az egyházmegyei közgyűlés elé a következő javaslatokat terjeszti:

1. a. Egyházmegyei közgyűlés Isten iránti hálával és örömmel veszi tudomásul, hogy az egyházmegye gyülekezeteiben a missziói munka és főképpen a gyermekek lelkigondozása az elmúlt évben haladást mutat. Az egyházmegyei közgyűlés elismerését fejezi ki a lelkipásztorok és a gyülekezeti és a missziói bizottságok munkája iránt és kéri őket, hogy e munkát buzgósággal folytassák, főképpen a szegények gondozása terén az inségesek hathatós segítségével és meglevő árvaházaink és más szeretet intézményeink támogatásával.

b. Az egyházmegyei közgyűlés elrendeli, hogy a konfirmációi oktatásnál az Egyetemes Konvent által elrendelt konfirmációi kátét és hittani olvasókönyvet vezessék be.

c. Egyházmegyei közgyűlés felhívja taktaszadai presbitériumot, hogy a legyesbényei presbitériummal egyetértően terjesszen fel kérést az egyházmegyei közgyűléshez Csillag-Haragod szórvány új beosztása iránt.

2. Egyetemes Konvent a 112/1931. számú felhívására egyházmegyei közgyűlés akként határoz, hogy a diakónus képzés testvér egyházkerületekkel közösen valósíttassék meg.

3. Egyetemes Konvent 95/1931. számú határozatában közölt azon felhívását, hogy külö-

nösen a szegényebb egyházközségek gyermekeinek és ifjainak bibliával való ellátásában a maguk részéről is tegyenek valamit az egyházmegyei missziói bizottságok,

egyházmegyei közgyűlés a gyülekezeti missziói bizottságoknak (presbitériumoknak) különös figyelmébe ajánlja.

4. Olvastatott egyházkerületi közgyűlés 45/1931. számú határozatával közölt 106/1931. számú Egyetemes Konventi határozat, melyben utasítatnak a missziói bizottságok, hogy egyházmegyéik útján hívják fel a missziói és szörvány gondozó egyházakat, hogy egyetemes jellegű segély igényeiket a Konventbe való felterjesztés végett mielőbb jelentsék.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja az érdekelt egyházakat, hogy fenti határozat értelmében járjanak el.

5. A magyarországi Ref. Egyház missziói szabályrendelete II. fejezet B. 31. §-a értelmében az egyházmegyei missziói bizottság a következőképpen alakítandó meg: „Az egyházmegyei missziói bizottság tagjai: hivatalból az esperes és az egyházmegyei gondnok, mint elnökök, továbbá az előadó és az egyházmegyei közgyűlés által választott olyan 3 lelkész, 1 tanító és 3 más világi tag, akik a gyülekezeti életben kifejtett gyakorlati tevékenységük alapján alkalmasak arra, hogy egyházunk missziói céljait eredményesen szolgálják.“

Egyházmegyei közgyűlés az egyházmegyei missziói bizottságot a következőképpen alakítja meg:

Elnök: *Kiss Ernő* esperes, *Meczner Béla* főgondnok. Előadó: *Tantó János*.
Tagok: *Forgács Gyula, Janka Péter, Nagy Sándor Béla, Kántor Mihály, László Ferenc, Kovács Dezső, Tárczy Árpád.*

Egyházmegyei közgyűlés missziói bizottság javaslatait határozati erőre emeli.

18. Az alsóborsodi ref. egyházmegye f. évi tavaszi közgyűlésének 20. sz. határozata kapcsán azzal a kéressel kereste meg egyházkerületünk egyházmegyéit, hogy őszi közgyűléseiken tárgyalják le és tegyék magukévá Farkas István miskolci lelkész és alsóborsodi esperesnek a lelkészek önsegélyezésére vonatkozó indítványát. Eszerint minden lelkipásztor havonként befizet az egyházkerületi pénztárba 5 pengőt, esetleg többet is. Ez a betét a mindenkori bankkamatláb mellett gyümölcsöszik. Ezekből az összeszaporodott 5 pengőből egy erre a célra alakított bizottság az arra igen reászorult lelkészek részére a betéti kamatláb és egy százalék kezelési költség mellett kölcsönököt folyósítana. Az egész tervezetet részletesen ismerteti a Sárospataki Ref. Lapok f. évi 17. számában.

Egyházmegyei Közgyűlés tudatában annak a nehéz helyzetnek, amelybe a jelenlegi gazdasági krízis folytán jutott lelkészeink tekintélyes része: elvben hozzájárul Farkas István alsóborsodi esperesnek egy lelkészi takarékosági és segélyegylet létrehozása érdekében tett indítványához. Mivel azonban az indítványban lefektetett ügy a lelkészek legsajátabb magánügye, egyházmegyei Közgyűlés tartózkodni kíván bárminemű kényszerítő befolyástól és a kebelbeli lelkészek legjobb belátására bízva a leendő takarékosági és segélyegylet felkarolását és támogatását.

19. Olvastatott a felsőborsodi ref. egyházmegye lelkészi értekezletének Miskolcon 1931. máj. 19-én tartott gyűlésének 2. számú határozata, mely egyházaink s lelkészeink sérelmeinek orvoslását célzó olyan egyöntetű eljárás határozat hozatalára hívja fel egyházmenyénket, hogy a sérelmeket magába foglaló levél

utján kéretnének fel országgyűlési képviselőink arra, hogy e sérelmeket a kormány előtt feltárni és ezeknek orvoslására teljes erejükkel törekedni sziveskedjenek s tett intézkedéseikről az esperesi hivatalt értesítsék.

Egyházmegyei közgyűlés egyházainkat s lelkészeinket ért sok-sok sérelemről, mely az átiratban foglaltatik, tudomással bír, miért felkéri az elnökséget, hogy az egyházmegye nevében a megye országgyűlési képviselőket e sérelmek megszüntetésére irányuló törekvésre felkérni méltóztassék.

20. Dr. Csontos József egyházmegyénk világi főjegyzője a következő levelet intézte a Nagytiszteletű és Méltóságos Elnökséghez:

„Midőn az alsózempléni ref. egyházmegye világi aljegyzővé, majd főjegyzővé megválasztott, kitüntetésként ért az a bizalom, mely velem szemben megnyilvánult, csekély tehetségemhez képest igyekeztem kötelességemnek megfelelni, részben azért, hogy a belém helyezett bizalomnak megfeleljek, nagyrészt azonban az vezetett munkásságomban, hogy ref. anyaszentegyházunk hűséges szolgája legyek. Ünnepe volt számomra minden nap, melyet a gyülekezetben eltöltöttem és öröm vidított mindannyiszor, amikor láttam a válvett munkát, mely az egyházmegye keretén belől folyik. Láttam eltérő véleményeket, hallottam szenvedélyes hangú vitákat, de látnom kellett azt is, hogy az én fogalma másodrendű volt az egyetemes egyház érdekei mellett. Öröm volt így a munkálkodás, fájt megválni tőle.

Egészségi állapotom, mely évek óta rosszabbodott, arra kényszerített, hogy Sárospatakot elhagyva Edeleányban nyissam meg ügyvédi irodámat. Fájt ott hagyni azt a helyet, ahova annyi öröm, annyi vonatkozás köt, de meg kell hajolnom az Ur akarata előtt. Fájt, hogy nem tudom folytatni a megkezdett munkát az Egyház

keretén belől, de vigasztal, hogy ennek elvégzésére méltóbb szolgálja is van az egyháznak. Fáj ott hagyni az egyházmegyét, ahol oly sok szépet láttam, tapasztaltam és tanultam, ahol ur és szolga egygyé lesz az egyház szolgálatában.

Fájó szívvel tudatom a Nagytiszteletű és Méltóságos Elnökséggel főjegyzői állásról való lemondásomat, kérve, hogy ezt a közgyűlés elé terjeszteni méltóztassanak. Egyben köszönöm azt a sok jóindulatot, melyet az Elnökség és a Közgyűlés minden tagja részéről tapasztaltam, mely azt az érzést szilárdította meg bennem minden együtt-létünk alkalmával, hogy érző szívű barátok és nem rideg paragrafus emberek körében vagyok, kik velem éreznek búban-örömben egyaránt.

Köszönetem nyilvánítása mellett maradtam a Nagytiszteletű és Méltóságos Elnökségnek, alázatos híve: Dr. Csontos József.“

Egyházmegyei gyűlés — a felhozott okokra és kényszerítő körülményekre való tekintettel — sajnálattal veszi tudomásul Dr. Csontos Józsefnek egyházmegyei világi főjegyzői tisztéről való lemondását, mert az ő szerény s mindnyájunk által nagyra becsült egyéniségében egy olyan, megbízatását mindenkor hűségesen teljesítő, értékes munkást bírt egyházmegyénk, aki valóban örömmel és készséggel vette ki részét anyaszentegyházunk ügyeinek szolgálatából.

S most, hogy távozik körünkől és üresen hagyja helyét tanácskozásunk asztalánál, egyházmegyei gyűlés hálás köszönetének, elismerésének a kifejezését, további ragaszkodó szeretetét és azon őszinte kívánságát küldi utána, hogy új lakóhelyén és munkakörében is legyen vele és sokasodjék meg rajta a Mindenható áldása.

Egyben a megüresedett világi főjegyzői állásra a szavazást elrendeli s a sza-

vazatok beadásának határidejéül november 15-ét állapítja meg.

21. Esperes ur jelenti, hogy Dr. Fülep Gusztáv taktaszadai és Bodnár Ferenc egerlövői lelkészek lelkészi állásukat az érdekelt presbitériumok beleegyezésével és az illetékes egyházmegyei elnöségek engedélye alapján elcserélték.

Jóváhagyólag tudomásul szolgál.

22. A tiszakarádi egyház jóváhagyás és megerősítés végett újból beterjeszti a Tiszakarádon 1929. június 16-án kelt lelkészi díjlevelet és jelenti, hogy a régi lelkészi díjlevél 2. pontja az új lelkészi díjlevélben azért nem szerepel, mivel a békebeli 520 forint tőkebetét teljesen elértéktelenedett s így annak a kamata is. Az elértéktelenedés folytán a lelkészi díjlevél csonkulást nem szenved, amiért is tisztelettel kéri annak jóváhagyását és megerősítését.

Egyházmegyei Közgyűlés a tiszakarádi presbitérium jelentését tudomásul véve, saját jóváhagyó határozata kapcsán főt. egyházkerületi Közgyűléshez újból felterjeszti a tiszakarádi egyház lelkészi díjlevelét jóváhagyás és megerősítés végett.

23. A tokaji egyház jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti a Tokajban 1931. július 26-án kelt lelkészi díjlevelet.

Egyházmegyei Közgyűlés a tokaji egyház lelkészi díjlevelét, mely a régi, 1889. év március 3-án kelt lelkészi díjlevél csonkítatlan megújítását képezi a megfelelő állami fizetéskiegészítés, kongrua feltüntetésével, jóváhagyja, megerősíti és hasonló eljárás céljából a főtiszt. Egyházkerület Közgyűlése elé felterjeszteni rendeli.

24. Tárgyaltatott Dr. Kiss Sándor egyházmegyei tanácsbíró úr írásban benyújtott javaslata és tervezete „Országos Református Épületfenntartási Alap“ létesítése iránt.

A javaslat oda irányul, hogy a magyarországi Református Egyházak, ezek tisztviselői és alkalmazottai és presbiterei a jelenlegi tűzbiztosítási szerződésük lejártával kötelezett tagok gyanánt létesítsék a cimben megjelölt Alapot, amelybe egyelőre az eddig tűzbiztosítási díjak címén a biztosító társaságoknak fizetett összegek lesznek befizetendők.

Ezen befizetések ellenében a kötelezett tagok gyanánt belépett Egyházaknak, egyházi tisztviselőknek és önkéntes tagokként belépett egyháztagoknak feltétlen igényük van tűz által keletkezett károk megtérítésére és 10 évi megszakítatlan tagság után, avulás által előállott épületromlások helyrehozatalához szükséges összegeknek vagy ingyenes, vagy a bank kamatlábnál alacsonyabb kamatozású kölcsön alakjában való igényléséhez.

Az alapot az Egyetemes Konvent kezelné. Tekintettel arra, hogy nem nyerészkedési célzattal létesült, néhány évi fennállás után mód lenne arra, hogy az Alapba befizetendő tagsági díjak az általános tűzbiztosítási díjakkal alacsonyabb összegekben legyenek kivethetők.

Ezáltal egyrészt csökkennek az Egyházak tűzbiztosítási díjai, másrészt alkalom nyílik arra, hogy az épületek fenntartása az Egyházak megterhelése nélkül történhessen, végül az Egyházak és egyházi intézmények új építkezéseikhez mérsékelt kamatozású kölcsönhöz juthatnak.

Egyházmegyei Közgyűlés szívesen és örömmel fogadja az „Országos Református Épületfenntartási Alap“ létesítésére készült vázlatos tervezetet és annak elkészítéséért Dr. Kiss Sándor tanácsbíró úrnak köszönetet mond.

Minhogy a fent ismertetett üdvös terv

megvalósítása csak országos keretek között történhetik, a tervezetet a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés elé támogatás végett felterjeszti.

25. A Cigándi Egyház bejelenti, hogy az 1928-ik évben tanítói lakásépítés céljára ingatlant vásárolt és ennek kifizetésére az Egyházi Főhatóságok engedélye alapján a Sárospataki Főiskolától 4500 pengő kölcsönt vett fel.

A sárospataki Főiskola Gazdasági Választmányának Elnöke, utalva arra, hogy a főiskolai építkezések miatt a kölcsönzött összegre szüksége van, felhívta az egyházat arra, hogy a kölcsönt a f. évi augusztus hó első napjáig fizesse vissza.

Minthogy a cigándi Egyház a szükséges összeggel nem rendelkezik, kéri annak megengedését, hogy a visszafizetendő 4500 pengőt valamely pénzintézetnél az Egyház gondnokainak és pénzügyi bizottsága tagjainak aláírásával ellátott fedezeti váltók adása mellett felvehesse, amiként ezt a felterjesztéséhez mellékelt jegyzőkönyvi kivonat szerint az Egyház presbiteriuma 1931. július 11-én tartott gyűlésén elhatározta.

Egyházmegyei Közgyűlés jóváhagyja a cigándi Egyház presbiteriumának Cigándon 1931. évi július hó 11-én hozott határozatát, amely szerint az Egyház gondnokainak és pénzügyi bizottsága tagjainak aláírásával ellátott fedezeti váltók adása mellett 4500 pengő kölcsönt vesz fel abból a célból, hogy ezen összeggel a sárospataki Főiskolánál fennálló 4500 pengős tartozását kiegyenlítse.

Felhívja a cigándi Egyházat arra, hogy a kölcsön felvételének és a Sárospataki Főiskolánál fennálló tartozás kiegyenlítésének megtörténtét az Egyházmegye Elnökségének jelentse be.

Az Egyházmegyei Közgyűlés ezen határozatát a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés elé felterjeszti.

26. A sóstófalvai református Egyház jelenti, hogy imaháza használhatatlan állapotba került és új templom építésének szüksége merült fel. Jelenti, hogy jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy a templomot felépíthesse, azonban szükségesnek tartotta azt, hogy a templomépítéshez elkerülhetetlenül szükséges költségek összege felől tájékozódjék s ezért megbízta Gulyás László építésmérnököt a tervek, műszaki leírás és költségvetés elkészítésével.

A nevezett építésmérnök a rábízottakat elvégezte és a templom építésének költségei — számítása szerint — 10.200 pengőt tesznek ki. Az Egyház presbitériuma 1931. szeptember 13-án tartott ülésében a tervet, műszaki leírást és költségvetést felülvizsgálta és megfelelőnek találta és az építésmérnököt csupán a nem részletezett faanyagoknak — mint gerendák, szarúfák, deszkázat stb. — részletezésére szólította fel.

Az egyház kéri a tervek jóváhagyását.

Egyházmegyei Közgyűlés örömmel veszi tudomásul a sóstófalvai Egyház templomépítési törekvését, a maga részéről a benyújtott terveket megfelelőeknek találja.

Felhívja a benyújtó egyházat arra, hogy a műszaki leírásban és költségvetésben a faanyagok részletezését — utólagos viták elkerülése végett — a tervező építésmérnökkel pótolta.

Ennek megtörténte után a terveket, műszaki leírást és költségvetést a sátoraljaujhelyi m. kir. Államépítészeti Hivatalnak véleményezés végett mutassa be.

A templomépítés költségeinek fedezéséről a hívek lényegesebb megterhelése nélkül gondoskodjék és ennek módozatai-

ról az Egyházmegye Elnökségének tegyen jelentést.

Végül a terveket, műszaki leírást és költségvetést — ha azokat a felülvéleményező m. kir. Államépítészeti Hivatal helyesnek és kivihetőeknek tartja — a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés elé felterjeszti.

27. A pácini egyház az orgona elhelyezésére szolgáló templomkarzatának kibővítéséhez egyházmegyei közgyűlésünk engedélyét kéri. Kérvényéhez becsatolja a templomkarzat tervrajzát és a kibővítési munkálatok költségvetését, melynek végösszege 296 pengő. Ennek fedezetéül az 1929. év decemberében kapott 400 P. karzatbővítési államsegély szolgál.

Egyházmegyei Közgyűlés a pácini egyház templomkarzatának kibővítésére irányuló kérelmét teljesítve a karzat kibővítéséhez az engedélyt megadja.

28. Tárgyaltatott Tantó János megyasszói lelkész azon beadványa, hogy 1., az egyház- és iskolalátogatást ne két küldöttség végezze külön-külön, hanem egy, máj. hónapban s a küldöttségnek egyik tagja egy lelkész, a másik tagja egy tanító legyen. 2., hogy e küldöttség napi díját az egyházmegyei közgyűlés egyöntetűen állapítsa meg s ezt az egyházmegyei pénztárnok szedje be s utalja ki a látogató küldöttségnek.

Egyházmegyei közgyűlés tekintettel az egyházak mai nehéz anyagi helyzetére, az egyház- és iskolalátogató küldöttségeket ideiglenesen egyesíti oly módon, hogy annak egy lelkész és tanító tagja lesz. A látogatási körök beosztását az esperes és tanügyi bizottsági elnök együttesen állapítja meg. A küldöttség napi- és fuvardíját

pedig az esperes, amelynél magasabb összeg nem szedhető.

E határozat nem érinti az E. T. I. t.-c. 168. §-át.

29. Tantó János megyasszói lelkész javaslatot terjeszt egyházmegyei közgyűlésünk elé azzal a kéréssel, hogy határozat alakjában intézzen felterjesztést a főtiszti egyházkerületi Közgyűléshez, méltóztassék intézkedni abban az irányban, hogy a hazai teológiákon egyházhatóságilag kontingentáltassék a hallgatók száma s az állami egyetemek példájára vezettessék be a numerus clausus. Ugyanis ma a négy teológia I. évfolyamára felvettek mintegy 150 növendéket, ami 10 év alatt 1500 diplomát helyez kilátásba, amivel szemben csonka hazánknak összesen 1027 anyae gyháza van.

Egyházmegyei Közgyűlés a javaslat felett napirendre tér, amennyiben a f. évi tavaszi egyházkerületi Közgyűlés 55. sz. a. hozott határozatában a teológusok száma emelkedésének közelebbi indokolására, a tultermelés kérdésével való beható foglalkozásra már felhívta teológiai akadémia igazgatóságának figyelmét.

30. Tantó János megyasszói lelkész azzal a kérelemmel fordul egyházmegyei Közgyűlésünk elé, méltóztassék a reá rótt állandó káplántartási kötelezettségét egyelőre, — jobb gazdasági viszonyok bekövetkezéséig beszüntetni. Indokolásul felhossa, hogy már két év óta teljesen ingyen szolgálja gyülekezetét, adósságból él s reá nézve súlyos pénzbüntetés jellege van a káplántartásnak.

Egyházmegyei Közgyűlés Tantó János megyasszói lelkésznek a megyasszói állandó káplántartás ideiglenes megszüntetése iránti kérelmét nem teljesítheti, mivel a törvényes

rendelkezések világosan utalnak arra, hogy a segédlelkészek elhelyezése az esperes joga és kötelessége.

31. Olvastatott a szerencsi ref. egyház presbitériumának 1931 aug. 2-án tartott gyűlésének határozata alapján szerkesztett azon felíratú kérvény, hogy az egyházmegye az egyházközségben 30 év óta tanítói hivatalát egyházas és hazafias buzgósággal teljesítő bábonyi Tóth Istvánt az igazgatói címmel való felruházásra, illetve e címmel való adományozásra a Főtiszteletű Püspök urat felkérni méltóztassék.

Egyházmegyei közgyűlés bábonyi Tóth István, szerencsi tanító buzgó, odaadó munkáját jól ismervén, szíves készséggel ajánlja őt a Főtiszteletű Püspök úr nagybecsű figyelmébe s kéri, hogy eltöltött 30 évi tanítói, egyházépítő munkájának s társadalmi köztevékenységének elismeréseként neki az igazgatói címet adományozni méltóztassék.

32. 1930 május 1-ső napján elhalt az ondi gyülekezetben Séllei Károly egyháztagnak, aki végrendeletében úgy intézkedett, hogy hagyatékából egy 5 mm-ás harang öntessék az ondi egyháznak, özvegye, aki a végrendelet szerint örökösödési joggal bír, jelentette az ondi egyház előljáróságának, hogy az új harangot ő fogja elkészíttetni. Mivel azonban az új haranghoz külön harangláb, a meglevő haranghoz pedig külön forgható korona vált szükségessé, az özvegy azt az ajánlatot tette, hogy az 5 mm-ás harang helyett hajlandó 4 mm-ás harangot készíttetni, ezzel szemben azonban a harangláb, korona elkészíttetését, sőt az egyházat terhelő örökösödési illeték fizetését is elvállalja.

Március 23-án kint is járt ebben az ügyben Szlezák László harangöntő cég kiküldöttje, aki megállapította, hogy a meglevő harangokhoz csupán egy B.

hangú 350 kg-os harang lenne összhangzó. Presbitérium erre 1931 ápr. 12-én tartott gyűlésében — lelkes, tanító és gondnok ellentétes véleményével szemben a nem összhangzó harang elkészíttetése mellett döntött. Ebben az értelemben érdeklődött azután a harangöntő cégnél. A cég azonban május 22-én kelt levelében azt írja, hogy nem összhangzó harangot nem önt, mert nem rontja vele cége hírnevét s a megrendelést nem vállalta. Presbitérium erre az értesítésre május 21-én tartott gyűlésében szintén névszerinti szavazással most már a 350 kg-os harang elkészíttetése mellett foglalt állást.

Közben az özvegy, aki szintén a 400 kg-os harangot szerette volna elkészíttetni újabb tárgyalásba bocsátkozott a céggel, aki azt az újabb ajánlatot tette, hogy hajlandó a nem összhangzó 400 kg-os harangot is megönten, ha a presbitérium megfogadja, hogy a meglevő, másik két haranggal nem szólaltatja meg, csupán csak magában.

Presbitérium f. évi július 21-én tartott gyűlésében névszerinti szavazással ezt az ajánlatot el is fogadta s erre nézve ígéretet tett. Lelkes, tanító és gondnok természetesen most is az összhangzó harang készíttetése mellett szavaztak.

Most ebben az ügyben a gyülekezet várakozó állásponton van s várja az egyházmegyei gyűlés döntését.

Egyházmegyei gyűlés presbitériumnak a harang súlyát megállapító határozatai közül a f. évi május 31-én tartott gyűlésének azon határozatát hagyja jóvá, mely a 350 kg-os harang megöntését mondotta ki.

Érvénytelenítette többi ez ügyben hozott határozatait azért, mert a harangöntő cég szakvéleménye szerint is a 350 kg-os harang lesz összhangzó a meglevőkkel, míg a tervbe vett 400 kg-os súlyú harang beállítása eleve kizárná az új harangnak a meglevőkkel való együtt használatát, mert az egyidőben való megszólaltatás

„csúnya hangzavart okozna.“ Gyülekezeteinkben pedig erre precedens nincs. Sőt harangjainknak az a rendeltetése, hogy ne csak külön, de együttesen is zengjék Isten dicsőségét.

Kéri azért egyházmegyei gyűlés hagyományozó özvegyét, hogy magasabb érdekből ő is tegye magáévá egyházmegyei gyűlés állásfoglalását s találja meg a módját annak, hogy a különbözetként mutatkozó 50 kg. harang értéke valamilyen más, nemes egyházi célra fordíttassék. Ez a megoldás bizonyára megfelel egyháza iránti szeretetét jócselekedettel megbizonyító, boldogult férje nemes intencióinak és a jótetteket számon tartó Isten helyben hagyását is kiérdemli.

33. A jegyzőkönyv hitelesítésére

elnökség és egyházmegyei lelkeszi főjegyző küldetnek ki.

34. A tárgysorozat kimerítettén

elnök a gyűlést berekesztette.

Jelen jegyzőkönyv pontjai hitelesítették Sátoralja-ujhelyen, 1931 november 5-én.

Kiss Ernő
esperes.

Janka Péter
lelkeszi főjegyző.

II. Bírósági ügyek.

Az alsózemléni egyházmegye bírósága Sárospatakon, 1931 szeptember 25-én tartott ülésében a következő határozatokat hozta:

I. *Rácz Endre* ondi tanítót az ellene emelt vád és következményei alól felmentette.

II. *Pásztor István* szerencsi egyháztag adó panasza tárgyában utasította bíróság az egyház presbitériumát, hogy szerezze be nevezett anyagi viszonyaira vonatkozó adatokat s ezek birtokában tárgyalja újra felszólamlását.

Az egyes pontokat jegyezték:

Janka Péter: 1—8, 11—15, 20, 21, 32, 33, 34, I/B.

Szabó Andor: 18, 22, 23, 27, 29, 30.

Dr. Varga Lajos: 9, 24, 25, 26.

Vitéz Nyitray Károly: 10, 19, 28, 31, II/B.

Pataky Sándor: 16.

Tantó János: 17.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

1. A XC. zsoltár 1 versének eléneklése, esperes imája, gondnok gyűlési megnyitója
2. Gróf Bethlen István volt miniszterelnök köszönete az üdvözlésért.
3. Dókus Ernő köszönete a kitüntetése alkalmával küldött üdvözléért.
4. Alakulás.
5. Megemlékezés a Sárospataki Főiskola 400 éves jubileumáról s a főiskola üdvözlése.
6. Batta János lelkészi tanácsbíró és Pongrácz Sámuel e. m-i tanító képviselő eskütétele.
7. Kovács Lajos tokaji és Nemcsik Endre zemplénagárdi lelkészek beerősítése.
8. Halász Sándor s. lelkész bekebelezése.
9. Balogh József alsódobszai tanító kántori oklevelének bemutatása és beerősítése.
10. Tiszaluci tanító beerősítése.
11. Danyi Józsefné elhalálozása alkalmából részvétnyilvánítás.
12. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
13. Birósági ülés idejének kitűzése.
14. Kerekes Ernő erdőhorváti és ifj. Máté Gyula karcvai tanítók kántori oklevelének bemutatása és beerősítése.
15. Egyházkerületi határozatok:
 - a. Balassagyarmat javaslata a reformátusok és evangélikusok közötti áttérés és reverzális szabályozása ügyében.
 - b. E. m-i költségvetés redukálásának tudomásul vétele.

c. Kulturadó buza érték megállapítása.

16. Tanügyi bizottság jelentése.
17. Missiói bizottság jelentése.
18. Alsóborsodi egyházmegye átirata lelkészi segélyegylet létrehozása tárgyában.
19. Felsőborsodi egyházmegye átirata az egyházak és lelkészek sérelmei orvoslása ügyében teendő egyöntetű eljárás tárgyában.
20. Dr. Csontos József e. m-i világi főjegyző lemondása s az állásra a szavazás elrendelése.
21. Dr. Filep Gusztáv és Bodnár Ferenc lelkészek csere ügye.
22. Tiszakarádi lelkészi díjlevél megerősítése.
23. Tokaji lelkészi díjlevél megerősítése.
24. Dr. Kiss Sándor javaslata országos ref. épületfenntartási alap létesítése iránt.
25. Cigánd kölcsön ügye.
26. Sóstófalva templomépítésének engedélyezése.
27. Pácini templom karzat átalakításának engedélyezése.
28. Tantó János indítványa az egyházlátogatási költségek csökkentéséről s az egyház és iskolalátogatások összevonásáról.
29. Tantó János lelkész javaslata a theológusok számának kontingentálásáról.
30. Tantó János lelkész kérelme a megyaszói állandó káplánság megszüntetése iránt.
31. Szerencs javaslata B. Tóth István tanító igazgatói címmel leendő kitüntetése tárgyában.
32. Ondi harangügy.
33. Jegyzőkönyvi hitelesítők kiküldése.
34. A gyűlés berekesztése.

II. Bírósági ügyek.

1. Rácz Endre ondi tanító fegyelmi ügye.
2. Pásztor István szerencsi egyháztag adófelelőssége.

Betűsoros névmutató.

Alsóborsodi egyházmegye 18.
Asztalos Gyula 12.
Alsódobza 9, 16/2d.
Batta János 6, 12.
Báj 16 2c.
Balogh József 9.
Gróf Bethlen István 2.
Bényey József 4.
Bodnár Ferenc 21.
Buttykay István 4.
Cigánd 25.
Dr. Csontos József 20.
Danyi József 11.
Dókus Ernő 3.
Egyházak általában 14/c, 17/3, 4.
Egyházkerület 12, 15/a, 16/4, 5, 17, 22, 23, 24.
Egerlövő 21.
Erdőhorváti 14.
Esperes 1, 5, 6, 12, 16/6, 17/5, 19, 20, 21, 28, 33.
Éles István 12.
Felsőborsodi egyházmegye 19.
Forgács Gyula 17/5.
Dr. Filep Gusztáv 16 3, 21.
Györgytarlói iskola 16 2c.
Halász Sándor 8.
Hernádnémeti 16/2c.
Hodossy Béla 12.
Janka Péter 12, 17/5, 33.
Karcsa 14.
Kántor Mihály 17/5.

Kerekes Ernő 14.
Kesznyéteni tanítók 16/2a.
Kiss Miklós 4, 6.
Dr. Kiss Sándor 12, 24,
Kovács Dezső 17/5.
Láca 16/2c.
László Ferenc 17/5.
Legyesbénye 17/1c.
Lelkészek általában 17/1a, b, 18.
Ifj. Máthé Gyula 14.
Meczner Béla gondnok 1, 12, 17/5, 33.
Molnár Ferenc 4.
Molnár László 4.
Nagy S. Béla 17/5.
Nemcsik Endre 7.
Olaszliszka 16/2b.
Ond 32.
Osváth József 4.
Pataky Sándor 28.
Pácin 27.
Pásztor István II/B.
Pongrác Sámuel 6.
Püspök úr 31.
Rác Endre I/B.
Révleányvár 16/2d.
Sáfár István 4, 6.
Sára 16/2c, d.
Sárospataki Főiskola 5.
Séllei Károlyné 32.
Sima 16/2c.
Sóstófalva 2.
Szabó Andor 12.
Szerencs 31, II/B.
Szilva István 4.
Szöllőssy József 4.
Taktakenézi tanító 16/2c.
Taktaszada 17/1c, 21.
Tanítóegyesület 16/4.
Tantó János 16/3, 17/5, 28, 29, 30.
Tárczy Arpád 17/5.

Tiszakarád 16 2e, 22.

Tiszaladány 16/2c.

Tiszaluc 10, 16/2c.

Tiszaluci tanítók 16/2a.

Tokaj 7, 23.

B. Tóth István 31.

Zemplénagárd 7, 16/2f.
